

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Глушкова Наталія Михайлівна

Старший викладач
Одеський державний екологічний університет

Воронезцева Алла Аркадіївна

Старший викладач
Одеський державний екологічний університет

Глобальні виклики сучасності, які стали реаліями нашого життя в останні роки – пандемія, військовий стан – докорінно змінили організацію навчального процесу закладів вищої освіти в Україні загалом і підготовку іноземних фахівців зокрема. Перед вишами постає проблема не тільки збереження контингенту іноземних студентів, а також подальша популяризація української освіти з метою залучення нових здобувачів професійних знань в наших навчальних закладах.

Звичайно, що в таких екстремальних умовах освітній процес для іноземних громадян став виключно дистанційним, а викладання української мови як іноземної ускладнилось багатьма чинниками як методологічного так і психолого-педагогічного характеру.

Проблеми дистанційного навчання у вищій школі досліджуються українськими науковцями вже багато років, зокрема в працях Бойчук В.В., Заячука Я.І., Прибилової В.М., Дмитрієвої Є.І., Кухаренко В.М. та інших. Але на сьогоднішній день особливо цінним та актуальним стає досвід, набутий колегами-викладачами в останні роки, навіть в останні місяці, і висвітлений в матеріалах конференцій, семінарів, наукових збірках. Це дослідження Репетун А.К., Глобіної Л.В., Стадник Н.В., Гуркіної Т.Ю., Кісіль Л.М., Донченко С.В., та багатьох інших, хто продовжує працювати з іноземними студентами в надзвичайних умовах.

Важливість вивчення української мови іноземними студентами не викликає сумнівів, адже вона є основним засобом здобуття професійних знань. Але в процесі онлайн навчання кардинально змінюються методологічні і психолого-педагогічні важелі, що формують мотиваційний та емоційний компонент вивчення мови. Адже втрачаються такі найважливіші фактори, як мовне і культурне середовище, лінгвокраїнознавчий аспект, обмеженість спілкування з одногрупниками, однолітками, новими друзями – носіями мови. Або, скажімо, вивчення лексики з таких традиційних тем як «Наш гуртожиток», «Лікарня», «Їдальня, продукти», «Супермаркет» не мотивується необхідністю, простіше кажучи, у студента немає нагальної потреби піти в український магазин за продуктами тут і зараз. Отже, викладання української мови як іноземної в дистанційному форматі передбачає не тільки використання онлайн-технологій, а

пошуки інноваційних методів, новітніх форм індивідуального підходу до кожного студента, створення сприятливого емоційного і психологічного впливу в процесі спілкування, формування мотиваційної сфери.

Сучасні цифрові технології дозволяють створювати електронні навчальні курси, зокрема на платформі Moodle, наповнені навчальним, ілюстративним матеріалом, контролюючими заходами (тестування), але такі курси спрямовані здебільшого на самостійну роботу, ними доречніше користуватися починаючи з 2-3 року навчання. Якщо йдеться про початковий рівень, зокрема 1 курс або підготовче відділення, важливо максимально використовувати очне онлайн спілкування: з групою, індивідуальне спілкування, індивідуальні консультації, тобто безпосередню інтерактивну взаємодію викладача з іноземними студентами. Можливості такої взаємодії надають сервіси Zoom, Skype, Microsoft Teams, Google Hangouts Meet та ін. Заняття у форматі відеоконференцій дозволяють проведення групових занять у творчій атмосфері, консультацій, групової практичної роботи. Дуже зручним і ефективним в навчальному процесі з іноземними студентами є саме Zoom, де маємо перевагу демонструвати презентації, відеозаписи з You Tube або інші відеоматеріали, надсилати в чат посилання на тестові контрольні, а також зберігати відеоконференції для відсутніх. Виконані домашні завдання, контрольні, тестування студенти надсилають вордівським файлом на пошту викладача, або в групу на месенджери Viber, Telegram, WhatsApp та ін.

Як бачимо, онлайн-заняття з української мови як іноземної в режимі відеоконференції створюють атмосферу мовного середовища, інтерактивну взаємодію, яка сприяє розвитку мовленнєвої діяльності, вдосконаленню комунікативної компетенції, що, в свою чергу, формує мотивацію до опанування мови обраної професійної галузі, здобуття фахових знань.

Хмарна платформа Zoom, як вже зазначалось, надає змогу демонструвати презентації, створених за програмою Power Point, що можна вважати дуже ефективним методом в процесі дистанційного вивчення української мови як іноземної. Саме презентація з обраної викладачем теми додає дистанційним заняттям у форматі конференції емоційного забарвлення, підвищує комунікативну активність студентів, залучає їх до обговорення теми, відповіді на запитання.

Методика викладання української мови як іноземної сьогодні як ніколи потребує удосконалення форм і методів, їх постійного оновлення, пристосування до сучасних складних умов. Застосування програми Power Point підвищує ефективність навчального процесу, рівень знань слухачів і студентів. За допомогою цієї програми викладач може створити презентацію за будь-якою темою, додавати необхідний контент, відеоматеріали, які відповідають конкретній групі, рівню її комунікативних можливостей, потреб та інтересів. При необхідності одну презентацію можна пристосувати до потреб іншої аудиторії, змінювати темп подачі матеріалу, зупиняти, пояснювати та уточнювати, давати відповіді на запитання. Тобто, викладач створює презентацію за своїм власним сценарієм, власними вимогами, власним стилем

викладання, водночас враховуючи потреби аудиторії. Зацікавленим або відсутнім на заняттях студентам можна надати її для самостійного опрацювання вдома.

Як ідеальний варіант, бажано долучити іноземних студентів до опанування програми Power Point і створення власних презентацій з таких тем як «Моя родина», «Моя країна», «Рідне місто». Це активізує емоційний та мотиваційний компоненти процесу навчання, можливо навіть викликає елементи позитивної конкуренції, адже кожен студент прагне показати своє місто найкращим, свою країну величною.

Отже, новітні цифрові технології надають можливості організації ефективного дистанційного навчального процесу з іноземними здобувачами освіти в складних умовах воєнного стану. Сучасні мультимедійні засоби допомагають не тільки забезпечити якісну методологічну базу вивчення української мови як іноземної. Вони сприяють також створенню позитивного емоційного та психологічного впливу, формуванню мотивації до опанування мови професії, конструктивному комунікаційному процесу з іноземними студентами.

Список літератури

1. Репетун А. К. Формування мотивації в іноземних студентів в процесі самостійної роботи в умовах дистанційного навчання під час воєнного стану в Україні / А. К. Репетун // Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам : збірка наук. праць за матеріалами VII Міжнар. наук.-метод. семінару 23-24 лютого 2023 р. – Харків, 2023. – С. 61-63.

2. Глушкова Н.М. Соціально-психологічні аспекти дистанційного навчання у вищій школі в сучасних умовах. Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 травня 2022 р.) / гол. ред. В. В. Корнещук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2022.–195с. С.160-161.

3. Гуркіна Т.Ю. Застосування програми POWER POINT для створення нової методики викладання української мови студентам-іноземцям. Матеріали II Форуму академічної спільноти «Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання». 20–24 червня 2022 року, м. Дніпро: ДВНЗ «ПДАБА», 2022. 152 с. С.127-130.

4. Кісіль Л.М. Дистанційне навчання нерідної мови іноземних студентів в умовах воєнного стану в Україні. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : Матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації. 3 травня – 13 червня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 504 с. С. 41-45.